

РЕШЕНИЕ

№ 6626

гр. София, 18.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав, в публично заседание на 27.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Адриан Янев

при участието на секретаря Кристина Алексиева, като разгледа дело номер **12306** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 42, ал. 4, изр. второ от Наредба № 3/24.10.2014 г. за условията и реда за водене на регистрите при международно осиновяване и даване на съгласие от министъра на правосъдието.

Образувано е по жалба на А. Р. К. и Р. М. С. срещу Решение от 16.10.2025 г. на Съвета за международно осиновяване, съобщено с уведомление изх. № 16-00-94/2025 от 30.10.2025 г. на заместник – министъра на правосъдието, действащ като председател на Съвета за международно осиновяване.

Правят се оплаквания за допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като не е извършена оценка от психолог, даваща информация за емоционалната връзка между двамата братя. Поддържа се, че от м. август 2022 г. двете деца не живеят заедно и поддържат контакти, което се е отразило на емоционалната връзка помежду им. Същите били вписани в информационната система по чл. 83, ал. 1 СК. Развиват се доводи за приложението на чл. 77, ал. 2 СК. Поддържа, че единият брат е с влошено здравословно състояние, което дава основание за самостоятелно осиновяване на другото дете.

Ответната страна – Съветът за международно осиновяване при министерство на правосъдието, чрез процесуалния си представител, изразява становище за неоснователност на жалбата.

Сдът, след като обсъди релевираните с жалбата основания, прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

По делото не се спори, че Г. Б. Н. ([дата на раждане]) и М. Б. Н. ([дата на раждане]) са братя и са вписани в Националната електронна информационна система за пълно осиновяване по чл. 83,

ал. 1 СК.

Не се спори, че спрямо децата са предприети специални мерки за осиновяване по реда на чл. 40 от Наредба № 3/24.10.2014 г. за условията и реда за водене на регистрите при международно осиновяване и даване на съгласие от министъра на правосъдието. Посоченото допълнително се установява от Протокол № 587/21.07.2023 г. и Протокол № 638/25.04.2025 г. от проведени заседания на Съвета за международно осиновяване. .

Подадено е заявление рег. № 16-00-94/05.08.2025 г. от А. Р. К. и Р. М. С., американски граждани с обичайно пребиваване в САЩ, с което е поискано одобряване осиновяването на детето Г. Б. Н., с профил № 4239 от списъка по чл. 40, ал. 1, т. 1 от Наредба № 3/24.10.2014 г.

В заявлението са изложени данни за детето, получени от публикувана информация в списъка по чл. 40, ал. 1, т. 1 от Наредба № 3/24.10.2014 г. Изложени са още данни за двамата жалбоподатели, отнасяща се трудова ангажираност, здравословно състояние, образование, местоживеене, семейна среда, опит в отглеждането на деца, финанси, мотивация за осиновяване и други.

Заявлението е подадено чрез акредитирана организация по чл. 116 СК, а именно Сдружение „Национална асоциация И.“. Към заявлението са приложни копия от паспортите на двамата жалбоподатели, препоръка и договор за посредничество.

Изготвен е доклад за семейството на А. Р. К. и Р. М. С..

Налични са доклади за здравословното състояние на Г. Б. Н. и М. Б. Н., изготвени на база медицинска документация през 2023 г.

Налично е становище № СЛ/Д-Х-ДГ/959-120/30.01.2025 г. за възможността братята Г. и М. Н. да бъдат осиновени самостоятелно. В същото е отразено, че до м. август 2022 г. децата са общували ежедневно, но впоследствие контактите били редуцирани, поради настаняване на едното дете в приемно семейство в друго населено място. Били осъществявали ежемесечни срещи между децата, на които се идентифицирали като братя и се наблюдавали общи спомени и емоционална връзка. Същите не тъгували, че не могат да се виждат по – често.

По преписката е налична Заповед № ЛС-04-118/14.02.2025 г., с която определен поименният състав на Съвета за международно осиновяване.

На 14.08.2025 г. е проведено заседание на Съвета за международно осиновяване, видно от представения Протокол № 647/2025 г., на което е взето решение за изискване на допълнително информация за М. Б. Н. – брат на исканото за осиновяване дете. Членовете на Съвета са изложили съображения, че М. и Г. Н. са предприети специални мерки за осиновяване чрез публикуване на профилите им в списъка по чл. 40 от Наредба № 3/24.10.2014 г. с условие заедно и поотделно осиновяване. Изложени са опасения, че евентуално осиновяване на Г. Н. може да се отрази на психо - емоционалното състояние на неговия брат М..

По преписката са приложени индивидуални характеристики на децата М. и Г. Н., изготвени от ЦОП – [населено място], с които се дава информация за общото физическо развитие (соматичен статус и моторика), психологичен статус, емоционално развитие, езиково – говорни умения и общуване, личностно развитие, ориентация в междучовешките отношение, игрова дейност, учебна дейност, битово – хигиенни навици и нагласи към осиновяване.

От индивидуалните характеристики се установява, че двете деца са настанени в различни приемни семейства, намиращи се в различни населени места (с. Крепост и [населено място] извор), но в една община – Д.. Допълнително се сочи, че М. има неправилна стойка и походка, дължаща се на контрактури на глезените на долните крайници по рождение, но същите не са пречка за добрата двигателна активност на детето, за което се наблюдава енергичност и издръжливост.

От директора на ДСП - [населено място] към Агенция за социално подпомагане са изготвени

становища от 08.01.2026 г. за възможността М. Н. и Г. Н. да бъдат осиновени самостоятелно. В същите е отразено, че двамата в продължение на три години след извеждането им от биологичното семейство са живеели в едно населено място и са осъществявали ежедневни контакти. След преместването на М. в приемно семейство в [населено място] извод, контактите им се осъществявали ежемесечно. След 2024 г. двамата си гостували по повод лични и национални празници. Двамата са свикнали да живеят поотделно и са съгласни да бъдат осиновени самостоятелно, но с очаквания да осъществяват и поддържат регулярни контакти. Имат емоционална връзка помежду им и осъзнато чувство за братство. Изложени са съображения, че е в техен интерес да живеят в една държава и да им бъде осигурена възможността за продължаване на срещите и контактите помежду им.

Горепосочените обстоятелства в двете становища се припокриват в други становища на директора на ДСП [населено място] към Агенция за социално подпомагане, а именно от 03.02.2023 г., 30.01.2025 г., 21.08.2025 г. В едното становище от 21.08.2025 г., отнасящо се М. Н., е посочено, че с подкрепата на специалисти е възможно да се преодолеят негативните последици у детето, които са в резултат на осиновяването на брат му Г. преди него.

С Протокол № 653 от 16.10.2025 г. на заседание на Съвета за международно осиновяване е взето решение да не се одобрява заявление вх. № 16-00-94/05.08.2025 г. на А. Р. К. и Р. М. С., с обичайно местопребиваване в САЩ, за осиновяване на Г. Н..

В мотивите на решението, съставляващи изказвания на членовете на Съвета за международно осиновяване, е прието, че децата Г. и М. Н. са заявили съгласие да бъдат осиновени самостоятелно, но с очаквания да поддържат регулярни контакти. Според органа М. е заявил, че ще се почувства тъжен, ако брат му бъде осиновен преди него, а това ще рефлектира върху неговата самооценка, но с правилна подкрепа негативните последици биха се преодолели. В тази връзка органът се е позовал на становищата, изготвени от директора на ДСП – [населено място]. В мотивите са обсъдени кандидат - осиновителите А. Р. К. и Р. М. С. по отношение на семейната им среда, трудова ангажираност, здравословно състояние, получаван доход и опит в отглеждане на деца. Посочват, че същите са осиновили дете, което е брат на Г. и М. Н.. Прието е, че се касае за любящо и грижовно семейство.

Изложени са мотиви, че е недопустимо да се стартира осиновителна процедура само за Г. Н., тъй като двамата братя (Г. и М.) се познават, поддържат контакти и общуват. Разделянето им ще доведе до емоционални травми у М., който ще се почувства нежелан. Счита се, че следва да се продължи търсенето на възможности за осиновяване на двете деца по реда на специалните мерки заедно или поотделно, в една държава, за да е възможно поддържането на регулярни контакти, както желаят двете деца.

С уведомление изх. № 16-00-94/2025 от 30.10.2025 г. на заместник – министъра на правосъдието двамата жалбоподатели са информирани за взетото решение на Съвета за международно осиновяване. Уведомлението възпроизвежда съдържанието на взетото решение.

В съдебно заседание процесуалният представител на ответника пояснява, че единствените документи са емоционалната връзка между децата са становищата, изготвени от директора на ДСП – [населено място]. Изрично се сочи, че липсва оценка, изготвена от психолог.

При така установените факти, съдът достига до следните правни изводи:

По допустимостта:

С оспореното решение по Протокол № 653 от 16.10.2025 г. на Съвета за международно осиновяване се отказва одобряване на заявление на А. Р. К. и Р. М. С. за осиновяване на на детето Г. Н., спрямо което са приложени специални мерки за осиновяване.

Когато Съветът по международно осиновяване откаже да одобри заявление за осиновяване на

дете, спрямо което са приложени специални мерки за осиновяване, производството по молбата за международно осиновяване приключва. В тази връзка чл. 42, ал. 2, изр. последно от Наредба № 3/24.10.2014 г. е предвидено, че Съветът по международно осиновяване взема решение за одобряване (на заявлението), а според чл. 42, ал. 4 от Наредба № 3/24.10.2014 г. заявлението може да не се одобри, т. е. касасе се за властнически правомощия на обсъждания орган. В този случай окончателният акт, с който завършва производството по глава четвърта „Специални мерки за осиновяване на от Наредба № 3/24.10.2014 г., е отказът на Съвета по международно осиновяване да одобри заявлението за осиновяване.

Следователно в производството за международно осиновяване на дете, спрямо което са приложени специални мерки по чл. 40, ал. 1, т. 1 от Наредба № 3/24.10.2014 г., Съветът по международно осиновяване не е помощен експертен орган, а е специализиран административен орган към министъра на правосъдието, чиято функция е едновременно властническа и експертна по своята същност. Именно по тези съображения отказът на Съвета по международно осиновяване е властническо волеизявление. При липса на друг законоустановен ред за защита срещу тази неблагоприятна констатация, защитата срещу отказът на Съвета по международно осиновяване да направи предложение е чрез неговото оспорване по реда на АПК.

В чл. 42, ал. 2, изр. последно и ал. 4 от Наредба № 3/24.10.2014 г. се използва за решение за неодобряване на заявление за осиновяване, за което осиновяващите се уведомяват писмено ведно с мотивите. Независимо, че според чл. 42, ал. 4, изр. второ от Наредба № 3/24.10.2014 г. е посочено, че уведомлението подлежи на оспорване по реда на АПК, то същинският акт е решението на Съвета по международно осиновяване, а с уведомлението се информира съответния кандидат за взетото решение за неодобряване на заявлението – арг. чл. 42, ал. 4, изр. първо от Наредба № 3/24.10.2014 г. В подкрепа на това е и нормата на чл. 44, ал. 2 от Наредба № 3/24.10.2014 г., отнасяща се за решение на Съвета по международно осиновяване, чието систематично място е в глава четвърта, раздел II на Наредба № 3/24.10.2014 г.

В горния смисъл са разясненията, дадени в Определение № 16403 от 19.12.2012 г. по адм. д. № 13893/2012 на ВАС, което се отнася за определяне на подходящ осиновител на деца със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над 7 години, но са относими и за настоящия казус за деца, спрямо които са приложени специални мерки за осиновяване (още повече, че чл. 44, ал. 3 от Наредба № 3/24.10.2014 г. препраща към някои правилата на глава трета).

По тези съображения е налице индивидуален административен акт на Съвета по международно осиновяване, подлежащ на съдебен контрол, който неблагоприятно засяга двамата жалбоподатели, тъй като не се одобрява тяхното заявление, т. е. жалбата е допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Според чл. 146, вр. чл. 168 АПК съдът следва да провери актът издаден ли е от компетентен орган и в предписаната от закона форма, спазени ли са материалноправните и процесуалноправните разпоредби и съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното решение е издадено от компетентния орган по чл. 42, ал. 2, изр. последно и ал. 4, вр. чл. 44, ал. 2 от Наредба № 3/24.10.2014 г., а именно Съветът по международно осиновяване (СМО).

Актът е надлежно мотивиран от фактическа и правна страна, като отговаря по форма на общите правила по чл. 59, ал. 2 АПК. Налице са ясни мотиви и разпоредителна част, от които може да се направи извод какви са причините за неодобряване на заявлението за осиновяване.

Допуснати са съществени процесуални нарушения, водещи до неправилно прилагане на материалния закон. Съображенията са следните:

В съответствие с чл. 21 от Конвенцията за правата на детето, по която Република България е страна, осиновяването в чужбина следва да се възприема като алтернативно средство за грижа за детето, ако детето не може да бъде дадено в българско семейство за отглеждане или осиновяване, или не може по никакъв подходящ начин да се полагат грижи за него в България, от която то произхожда. В СК и Наредба № 3/24.10.2014 г. са създадени подходящи механизми, чрез които детето, което се дава за осиновяване в чужбина, да се ползва от гаранции и стандарти, еквивалентни на съществуващите при осиновяване в страната, от която то произхожда.

Съгласно чл. 110 СК дете с обичайно местопребиване в Република България, което е навършило една година, може да бъде осиновено от лице с обичайно местопребиване в чужбина, когато са изчерпани възможностите за осиновяването му в страната и то е вписано в регистъра на децата, които могат да бъдат осиновени от лица с обичайно местопребиване в чужбина при условията на пълно осиновяване.

Глава Четвърта от Наредба № 3/24.10.2014 г. регламентира условията за подаване и разглеждане на заявление за осиновяване на дете, спрямо което са приложени специални мерки за осиновяване. Предвиден е облекчен ред с оглед обстоятелството, че детето са предприети специални мерки за осиновяване (не е необходимо първоначално вписване на осиновяващите в регистъра по чл. 113, ал. 1, т. 2 СК, изискванията за форма по чл. 10, ал. 8 не са задължителни при първоначално разглеждане заявление; СМО е длъжен да съобрази обстоятелството за предприетите мерки – чл. 44, ал. 2 от Наредба № 3/24.10.2014г.).

Според чл. 44, ал. 2 от Наредба № 3/24.10.2014 г. СМО взема решение по реда на чл. 28, ал. 4, като съобразява обстоятелството, че за детето са предприети специални мерки за осиновяване.

Съгласно чл. 28, ал. 4 от Наредба № 3/24.10.2014 г. при вземане на решение за определяне на подходящ осиновяващ съветът се ръководи освен от критериите по ал. 1 и от възможностите на осиновяващия да осигури физическо, психическо и социално благополучие на детето, както и от информацията за личността на осиновяващия и другите обстоятелства от значение за осиновяването. Преценката се извършва на основание докладите за осиновяващите, изготвени от съответните компетентни органи.

В чл. 28, ал. 1 от Наредба № 3/24.10.2014 г. е регламентирано, че СМО разглежда кандидатурите за определяне на подходящ осиновяващ съобразно поредността на вписване на осиновяващите в регистъра, изразените от тях предпочитания, както и обстоятелствата от значение за интереса на детето.

В мотивите на оспореното решение на СМО е констатирано, че двамата жалбоподатели са подходящи за осиновяващи, доколкото тяхното семейство е любящо и грижовно, както и че имат опит в отглеждането на деца, включително на осиновено дете със здравословни проблеми (брат на М. и Г. Н.), т. е. от тези мотиви може да се изведе извод, че жалбоподателите имат възможност да осигурят физическо, психическо и социално благополучие на детето.

Единият от критериите по чл. 28, ал. 1, вр. ал. 4 от Наредба № 3/24.10.2014 г. е вземане предвид на всички обстоятелства от значение за интереса на детето. Това налага да бъдат установени, изследвани и обсъдени всички факти от значение за вземане на решение, отнасящо се за интереса на осиновяваното дете Г. Н.. СМО не е установил и обсъдил всички факти, релевантни за определяне интереса на детето.

Основен мотив за отказа е евентуалното негативно емоционално състояние на М. Н. и изразеното желание на Г. и М. Н. да поддържат регулярни контакти след тяхното осиновяване.

Безспорно за интересите на едно дете е от значение да се даде предимство на родствената връзка (в случая между братя), тъй като е възможно да настъпят психологични травми от разделянето им с осиновяването и необходимостта да се запази емоционалната връзката между тях и за в бъдеще.

По своята същност органът се е позовал на обстоятелства, имащи значение за приложението на чл. 77, ал. 3 СК, налагаща изготвяне от вещо лице – психолог на оценка за наличието на емоционална връзка (чл. 77, ал. 4 СК). Правилно ответната страна твърди в своето становище по жалбата, че обсъжданата норма е приложима в съдебното производство пред окръжния съд при осиновяване на деца, но тези обстоятелства, относими в нормата, са свързани с интересите на детето, при което са от значение за изясняване и в административната фаза, развиваща се при международното осиновяване. По реда на чл. 49 АПК органът е имал възможност да изясни емоционалната връзка между Г. и М. Н., за което са необходими специални знания в областта на психологията. Вярно, че чл. 28, ал. 4 от Наредба № 3/24.10.2014 г. дава възможност на СМО да прави своята преценка на база докладите, изготвени от съответните компетентни органи, но установяването на релевантните факти за интересите на детето не може и не трябва да се ограничава само до изготвяне на доклади, доколкото в СК или Наредба № 3/24.10.2014 г. липсва подобно ограничение. В случая липсва изготвена оценка от вещо лице – психолог, която да даде информация за емоционалната връзка между двете деца, поради което са налице нарушения на чл. 35 и чл. 36 АПК, а това е съществено нарушение на процесуалните правила, тъй като е от значение за резултата при разглеждане на заявлението, доколкото органът се е позовал, че не следва да се прекъсва емоционална връзка между децата.

Констатира се и допълнителни нарушения при изясняване на релевантните факти, тъй като не са установени и обсъдени факти, отнасящи се за евентуалното емоционално състояние на детето Г. Н., за което е подадено заявление за осиновяване. Безспорно са от значение нагласите и емоциите на осиновяваното дете. Вместо да се извърши това, органът се ограничил да обсъди единствено евентуалното емоционално състояние на брат му М. Н., но за същия липсва подадено заявление за осиновяване. В тази връзка органът е обсъждал, че се засягат интересите на дете, което не е обект на осиновяване. Критерият по чл. 28, ал. 4 от Наредба № 3/24.10.2014 г. изисква да се установи интересът на осиновяваното дете (в случая на Г.), а не на друго дете. Това е така, тъй като двете деца могат да имат различни емоционални състояния и безспорно от значение е това на осиновяваното дете. Дори да се приеме за меродавно емоционалното състояние на М. Н., то органът не се е съобразил със становището от 21.08.2025 г. на ДСП – [населено място], че с правилната подкрепа е възможно да се преодолеят негативните последици у детето М., породени от осиновяването на брат му Г.. Именно това дава данни, че би могло да се преустанови настъпването на психологични травми.

Не са обсъдени и обстоятелствата, че спрямо Г. и М. Н. са приложени специални мерки за осиновяване, като с Протокол № 638/25.04.2025 г. на СМО е определено при условията на заедно или поотделно осиновяване. От една страна е приета възможност за поотделно осиновяване, а впоследствие е въведено допълнително условие – двете деца да са осиновени в една държава. Не може да се отмени и фактът, че двете деца имат брат (Н.), който е на приблизително същата възраст (роден през 2015 г.) и е осиновен от двамата жалбоподатели, които са с обичайно местопребиваване в САЩ.

По отношение на соченото от органа желание на Г. и М. Н. да поддържат регулярни контакти след тяхното осиновяване, също не са установени всички факти. Не става ясно какво се разбира под „контакти“, тъй като са възможни различни форми на осъществяването им – присъствени или неприсъствени срещи, като а за провеждането на последните са налице различни възможности (видеоконферентни връзки, посредством различни платформи). Съдът намира, че липсват убедителни доказателства за отчитане мнението и желанието на детето Г. Н.. Съгласно чл. 15 ЗЗДет във всяко административно или съдебно производство, по което се засягат права или интереси на дете, то задължително се изслушва, ако е навършило 10-годишна възраст, освен ако

това би навредило на неговите интереси. Когато детето не е навършило 10-годишна възраст, то може да бъде изслушано в зависимост от степента на неговото развитие. Решението за изслушване се мотивира. Преди изслушването на детето съдът или административният орган трябва: 1. да осигури необходимата информация, която да му помогне да формира мнението си; 2. да го уведоми за евентуалните последици от неговите желания, от поддържаното от него мнение, както и за всяко решение на съдебния или административен орган. В случая Г. Н. е навършил 10 години и липсват документи за проведено изслушване на детето, доколкото са налични единствено становища на директора на ДСП – [населено място], в което се пресъздават желанията на детето. Това не е достатъчно, тъй като е необходим първоизточникът – документът, отразяващ изслушването на детето, за да може лично СМО, респ. съдът да извърши лична преценка за нагласите и желанията на детето, а не изводите да се правят на база преразказано от съответния служител. Не е изискано мнението на Г. за осиновяването му в далечна държава и мнението му за отношението с брат си, ако се намира в друга държава, което ще препятства по – чести присъствени контакти. Не става ясно дали на Г. Н. са му разяснени всички обстоятелства, необходими да формира мнението си, както и за евентуалните последици от неговите желания. Не на последно място е необходимо да се отбележи, че поставянето на изисквания за осиновяването на децата в една и съща държава, без да се изследва в дълбочина емоционалната връзка помежду им и желанията, би могло да затрудни намирането на подходящ осиновител на едно от тях или на двете, което не е в интерес на същите.

Горепосочените множество нарушения се изразяват в неспазване на правилата по чл. 35 и чл. 36 АПК, а това означава, че са допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като при недопускането им, е възможно да се достигне до друг резултат. Това налага извод за основателност на жалбата, а оспореното решение следва да се отмени като незаконосъобразно. Преписката следва да се върне на органа, който при съобразяване с мотивите на съдебния акт, да се произнесе по заявлението на жалбоподателите, извършвайки дължимите процесуални действия, необходими за установяване на всички релевантни факти, относими за определяне интересите на детето Г. Н..

По разноските:

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК жалбоподателите имат право на разноски, които са 10,22 евро за платена държавна такса (по 5,11 евро от всеки) и 1000 лева (511,29 евро) за адвокатски хонорар, видно от договора за правна помощ, т. е. общо 521,51 евро. Неоснователно е възражението за прекомерност на адвокатския хонорар. Сложността на делото от фактическа и правна страна е съответно на минималния размер на адвокатски хонорар, който е 1 000 лева – чл. 8, ал. 3 от Наредбата за възнаграждения за адвокатска работа.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение от 16.10.2025 г. на Съвета за международно осиновяване, съобщено с уведомление изх. № 16-00-94/2025 от 30.10.2025 г. на заместник – министъра на правосъдието, действащ като председател на Съвета за международно осиновяване.

ИЗПРАЩА преписката на органа, който следва да се произнесе при съобразяване на мотивите на настоящия съдебен акт.

ОСЪЖДА Министерство на правосъдието да заплати на А. Р. К. и Р. М. С. сумата в размер на 521,51 евро, представляваща направени по делото разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: